

06/12/2016

BR. 440

BILTEN

PROTEKLE DVE NEDELJE U SVETU ENERGETIKE

BOŽIĆ BATA?

KAKO KOME.

WINTER
ENERGY
PACKAGE

European
Commission

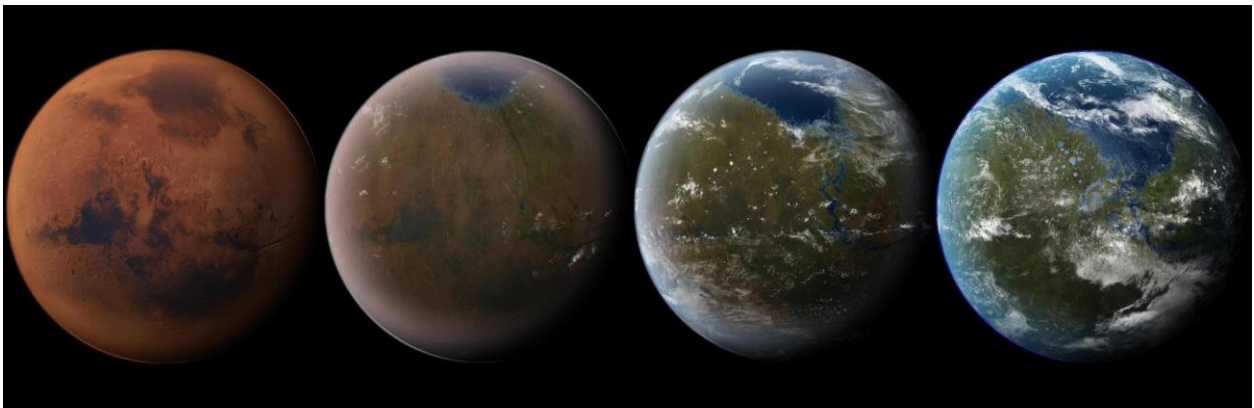
Sadržaj Zimskog paketa mera u oblasti energetske politike

BRISEL - Cilj udela obnovljivih izvora od 27 odsto na nivou (sada je 24odsto) Evropske unije i cilj dostizanja energetske efikasnosti od najmanje 27 odsto, a poželjnih 30odsto , čine dve glavne tačke dugo očekivanog Zimskog paketa koji je Evropska komisija obelodanila u prošlu sredu, 30. novembra. Cilj predloženih mera je - kako je objašnjeno iz „vlade“ EU - da evropska privreda zadrži konkurentnost u tranziciji ka čistoj

energiji koja menja globalno tržište energije. Čista energija unutar objavljenih opšte evropskih predloga zakona obuhvata energetska efikasnost, obnovljivu energiju, dizajn elektroenergetskog tržišta, sigurnost snabdevanja električnom energijom i pravila rukovođenja Evropske unije u ovom sektoru. Ovim predlozima sledi svakako usporen proces prihvatanja od strane svih zemalja članica, pre nego što se oni definišu u konačnom obliku zakona. Radi se o sledećim predlozima:

- Predlog revizije elektroenergetske regulative
- Predlog revizije elektroenergetske Direktive
- Predlog revizije regulative za agencije Agencija za saradnju (evropskih) regulatora u energetici (ACER)
- Predlog nove regulative o spremnosti za suočavanje sa rizikom u elektroenergetskom sektoru
- Predlog revizije Direktive o energetskej efikasnosti
- Predlog revizije energetske performansi u Direktivi o građevinarstvu
- Regulativa o uslovima eko-dizajna za proizvode za zagrevanje i hlađenje i zamrzivača
- Predlog revizije Direktive o obnovljivoj energiji

Zakon o pouzdanom i transparentnom rukovođenju Energetskom unijom

BRISSEL - Evropska komisija predložila je zakon koji ima za cilj da stvori pouzdano i transparentno rukovođenje projektovanom Energetskom unijom, sa osnovnim ciljem da pomogne ostvarivanju ciljeva klimatske i energetske politike za period do 2030. godine i dalje. Predlog postavlja zahteve za integrisane nacionalne energetske i klimatske planove, kao i racionalan i sveobuhvatan proces njihovog uspostavljanja, objašnjenom je iz Komisije. U isto vreme, zemlje članice će zadržati značajnu fleksibilnost da se uzmu u obzir njihove posebnosti i pretenzije u ovom sektoru. Takođe će se voditi računa o uspostavljanju realne razlike u postizanje regulatorne stabilnosti i sigurnog investicionog okruženja.

Integrirani nacionalni energetski i klimatski planovi obuhvatiće periode od deset godina i polaziti od zatečenog energetskog sistema, kao i situacije sa trenutnom energetskom i klimatskom politikom. Oni će postaviti nacionalne ciljeve za svaki od pet ključnih dimenzija Energetske unije i odgovarajuće politike i mera za postizanje tih ciljeva, i imaće analitičku osnovu. Nacionalni planovi za prvi period od 2021. do 2030. godine vodiće posebno računa da se realizuju ciljevi Unije za 2030. vezani za smanjenje emisija gasova efekta staklene bašte (GHG), obnovljive energije, energetske efikasnosti i elektroenergetskih interkonekcija.

Ukoliko se inicijativa vezana za integrisanje nacionalnih planova, ili njihovo dopunjavanje, pokažu nedovoljnim za postizanje ciljeva EU za 2030., kao i drugih ciljeva Energetske unije, ili ukoliko je tempo realizacije prespor, Komisija će moći da preduzme mere na nivou EU i izda preporuke državama članicama kako bi obezbedila ostvarivanje pomenutih ciljeva. Te mere bi u oblasti obnovljive energije mogle da uključe finansijske doprinose država članica finansijskom instrumentu kojim upravlja Komisija, koji će biti namenjen podršci troškovno efektivnih energetskih projekata unutar Unije. Alternative za države članice uključuju mere povećanja udela OIE u sektoru grejanja i hlađenja, kao i u oblasti saobraćaja. U oblasti energetske efikasnosti, dodatne mere bi posebno imale za cilj poboljšanje energetske efikasnosti proizvoda, zgrada i u transportu.

Ubrzanje inovacija u oblasti čiste energije

BRISSEL - Evropska komisija usvojila je 30. novembra Saopštenje o ubrzanju inovacija u oblasti čiste energije - što predstavlja ključnu komponentu većeg paketa inicijativa namenjenih ubrzanju formiranja Energetske

unije. Strategija se oslanja na do sada ostvarenom procesu u okviru evropskog Strateškog plana razvoja energetskih tehnologija (SET-Plan) i fokusiran je na nisko-karbonska rešenja koja imaju najveći inovacioni potencijal vezan za brzo smanjenje troškova i poboljšanje performansi.

Račun uvoza energije u Evropskoj uniji smanjen za 35 odsto od 2013.

BRISEL - Uporedo sa Zimskim paketom mera u oblasti energetske politike, Evropska komisija objavila je novi izveštaj o cenama i troškovima energije širom Evrope. U izveštaju je konstatovano da su, generalno posmatrano, veleprodajne cene energije smanjene poslednjih godina, ali ne i one na maloprodajnom nivou. Pad veleprodajnih cena - rukovođen slabijom potrošnjom energije na globalnom nivou i povećanjem udela američkog prirodnog gasa iz škrljaca, kao i utečnijem prirodnog gasa - smanjio je EU energetske uvozne račun za 35 odsto od 2013. godine. U izveštaju se navodi da su veleprodajne cene električne energije na najnižem nivou u poslednjih 12 godina, dok su cene prirodnog gasa smanjene za 50 odsto u poslednje tri godine, a cene sirove nafte za 60 odsto od 2014. U međuvremenu, cene na maloprodajnom tržištu generalno posmatrano nisu smanjene, usled poskupljenja mrežarina, povećanja poreza i nameta na račun pada veleprodajnih cena energije, naglašava se u izveštaju. Cene električne energije na maloprodajnom tržištu rastle su godišnje za oko tri odsto od 2008., a prirodnog gasa za dva odsto. Usled toga energetske izdaci u budžetu evropskog domaćinstva dostigli su 5,8 odsto, naspram 5,3 odsto u 2008.

REAKCIJE

Najjače kritike od „prijatelja prirode“

BRISEL - Najglasniji i najčešće pominjan prigovor kreatorima predloga Zimskog paketa mera Evropske komisije odnosi se na nedovoljno ambiciozne ciljeve i podsticaje u oblasti obnovljivih izvora energije i odsustvo obavezujućih ciljeva na nacionalnom nivou. Komentatori takođe ukazuju na neambiciozan cilj za energetske efikasnost od svega 30 odsto za 2030., kao i na činjenicu da Komisija nije uspela da u potpunosti eliminiše proizvodnju biogoriva iz prehrambenih kultura u EU energetskom miksu. Kritike u određenim sektorima izaziva i dozvola zemljama članicama da koriste famozne mehanizme kapaciteta, što se može tumačiti kao ostavljanje otvorenih vrata za proturanje prikrivenih podsticaja termoelektranama na uglj. Predloženi plafon za emisije 550 grama ugljendioksida po proizvedenom kilovat-času, kojim bi navodno trebalo da se destimuliše učešće TE na uglj, odnosiće se samo na nove pogone, što je takođe iritiralo ekološki sektor, ali i investitore u zelenu energiju.

Reuters: Blagodet za krizom pogođen sektor javnih elektroenergetskih kompanija

LONDON – Evropske javne elektroenergetske kompanije pozdravile su dugo čekane predloge reforme tržišta električne energije u nadi da bi predloženo zakonodavno okruženje za subvencionisanje elektrana na fosilna goriva uz slabljenje ključnog sistema podrške obnovljivim izvorima mogli da im okrenu stranicu godina krize, piše Reuters. Komisija je, doduše, predložila obavezujuće ciljeve smanjenja potrošnje energije za do 30 odsto do 2030. i cilja da OIE zadovoljavaju polovinu potreba kontinenta za strujom do 2030., ali i planira da ukine pravo prioritnog pristupa u mrežu novim vetro i solarnim kapacitetima, uz davanje podrške „mehanizmima kapaciteta“ koji omogućavaju ovim komunalnim preduzećima da primaju nadoknadu za održavanje neprofitabilnih i zagađujućih elektrana na fosilna goriva u režimu dežuranja, prenosi agencija.

Evropska kancelarija za prirodnu sredinu: Mera za manje od pet elektrana

BRISSEL - Evropska komisija navodi da ne želi da se plaćanja za kapacitete koriste za proturanje subvencija za visoko-zagađujuće elektrane na fosilna goriva kroz zadnja vrata. Ipak, samim predlaganjem kriterijuma maksimalne dozvoljene emisije od 550 grama CO₂ po proizvedenom kilovat-času samo za nove elektrane koje se planiraju za posle 2020., ta mera će važiti za manje od pet postrojenja u čitavoj Evropskoj uniji, pošto su postojeće elektrane generalno odgovorne za najteža zagađivanja i nastoje da obezbede korišćenje tih sistema podrške do 2026., navodi Evropska kancelarija za prirodnu sredinu (EEB). Predlog zakona takođe ne uključuje pozivanje na bilo kakav drugi cilj zaštite prirodne sredine, niti na negativne posledice po vazduh, vodu niti stvaranje otpada koji će važiti za nove kapacitete, navodi EEB. Organizacija Greenpeace precizira da će, zahvaljujući pomenutom predlogu, najmanje 95 odsto elektrana na uglj u Evropi imati mogućnost pristupa mehanizmima kapaciteta do 2026. Posle te godine, sve elektrane koje će pretendovati da dobiju sredstva na osnovu mehanizama kapaciteta moraće da se drže plafona od 550gr CO₂ po kWh.

EU država sa najvećim udelom termoelektrana na uglj u energetsom miksu, Poljska, smatra pomenutu planiranu meru Evropske komisije ishitrenom i u konačnici lošom po prirodnu sredinu. Ministarstvo energije Poljske objašnjava da bi donošenje potencijalnog limita za emisije vodilo smanjenju podrške karbonskim izvorima energije, čak i tamo gde se koriste tehnologije čistog uglja. Samim tim će biti podriveno preusmeravanje postojećih proizvodnih kapaciteta ka uvođenju tehnologije čistog uglja", saopšteno je iz ministarstva.

Industrija biogoriva oštro kritikuje revidiranu Direktivu o OIE

BRISSEL - Veliki deo paketa Komisije balansira između protivurečnih zahteva zemalja i industrija zavisnih od fosilnih goriva s jedne strane i onih poput Nemačke i Danske, s druge, koje su već odmakle sa planovima dekarbonizacije sektora energije, piše **The Guardian**. Posebno se ovo balansiranje izvršnog tela EU vidi u kontroverznom pitanju bioenergije, za šta je i resorni komesar Migel Arijas Kanjete morao da prizna da je reč o „očiglednom problemu“. Iako je ovaj blok ranije bio na stanovištu postepenog ukidanja subvencija za proizvodnju biogoriva iz prehrambenih useva, revidirana Direktiva o obnovljivim izvorima energije (RED) umesto toga predviđa smanjenje posledica Indirektne prenamene korišćenja zemljišta (ILC). U skladu sa tim, Komisija u revidiranoj Direktivi predlože uvođenje plafona za udeo biogoriva proizvedenih iz prehrambenih kultura na sedam odsto počev od 2021., uz postepeno smanjivanje do 3,8 odsto u 2030. Komisija je takođe predložila uvođenje obavezujuće stope umešavanja od 6,8 odsto radi promovisanja ostalih „nisko-karbonskih goriva“, kao što su električna energija iz obnovljivih izvora i napredna biogoriva za potrebe sektora transporta.

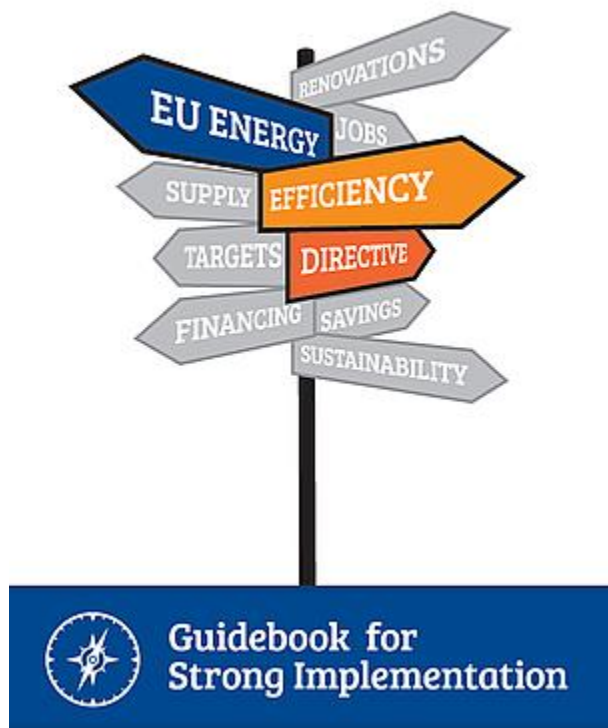
Reagovalo je odmah Evropsko udruženje za obnovljivi etanol (ePURE) konstatacijom da žali zbog namere Komisije da postepeno izbacuje korišćenje konvencionalnih biogoriva u Evropi. ePURE navodi da smanjenje granice korišćenja konvencionalnih biogoriva na 3,8 odsto minira 16 milijardi evra uloženi od 2003. u pogone za proizvodnju biogoriva u Evropi. Udruženje takođe konstatuje da predlog protivreči kompromisu postignutom prošle godine za EU institucijama kao deo revizije RED, koji su zemlje članice tek počele da implementiraju. ePURE ovo karakteriše kao „čisto političkom odlukom, koja ignoriše samo naučno polazište Komisije prema kome je etanol nisko-karbonsko gorivo“.

Ekološka organizacija Transport i životna sredina (T&E), sa sedištem u Briselu, konstatuje da je Evropska komisija odustala od preuzete obaveze da promoviše

elektrifikaciju saobraćaja i postepene eliminacije biogoriva dobijenih iz prehrambenih useva, predlažući umesto toga da se do 2030. nastavi podrška ovim biogorivima sa uništavajućim posledicama po planetu. Štaviše, Komisija postavlja cilj za napredna goriva za 15 godina unapred, bez odgovarajućih kriterijuma o održivosti, kao da nije naučila lekcije na greškama sa biogorivima prve generacije, navodi T&E.

Direktiva o energetskej efikasnosti ostavlja otvorena vrata fosilnim gorivima

BRISSEL - Direktiva o energetskej efikasnosti (EED) u ovom trenutku ne precizira koji izvori i tehnologije mogu da ispune ciljeve energetske efikasnosti, navodi Evropsko udruženje za biomasu. S druge strane, Filip Dima, generalni sekretar Evropskog saveta za geotermalnu energiju kaže: „Odsustvo kriterijuma prihvatljivosti je propuštena prilika da se poveća transparentnost EU zakonodavstva, pa mi sada pozivamo zemlje članice da ubrzaju isključivanje upotrebe kotlova čak i na kondenzovano lož ulje i ugalj i počne sa postepenim smanjenjem udela kotlova na gas sa perspektivom 2050. godine“..Do sada su ove rupe u zakonodavstvu omogućavale polovini EU država članica da subvencionišu efikasniju tehnologiju u sektoru grejanja na fosilna goriva. „Mada su efikasniji od starih, novi kotlovi na naftu mogu na ovaj način da ostanu u pogonu osetno posle 2050., što nije u skladu sa dugoročnim EU ciljevima,“ reagovano je iz evropskog Udruženja pumpi za grejanje (EHPA).

Zeleni: Evropu čega izgubljena dekada u energetskej tranziciji

STRAZBUR – Evropa je suočena sa izgubljenom dekadom u energetskej tranziciji: Cilj udela OIE od 27 odsto prepoloviće godišnju stopu instaliranja novih kapaciteta u narednoj deceniji u poređenju sa onom između 2010. i 2020. godine. ... dok će se istovremeno nastaviti sa subvencijama fosilnim gorivima putem mehanizama kapaciteta, konstatuje poslanička grupa zelenih u Evropskom parlamentu. Sa ovim se slaže i organizacija evropske Mreže za klimatsku akciju (CAN Europe): EU cilj za obnovljive od 27 odsto jedva da menja postojeću situaciju. Evropska komisija u potpunosti prepušta zemljama članicama da obezbede

realizaciju ovog cilja, a istovremeno oduzima obnovljivoj energiji pravo na prioritarni pristup evropskej elektroenergetskej mreži na račun zagađivačkih izvora energije, saopšteno je iz CAN Europe.

Komisija odložila objavljivanje Izveštaja o stanju Energetske unije

BRISEL – Zbog obilja mera i papira u oblasti energetske politike već objavljenih prošle srede, poslednjeg dana novembra, Evropska komisija odlučila je da pomeri objavljivanje svog godišnjeg Izveštaja o stanju Energetske unije za prvi kvartal 2017. godine, objavljuje EUobserver informaciju dobijenu od jednog zvaničnika Evropske unije.

Evropska komisija je počela da objavljuje ove izveštaje o napretku na pravcu integrisanja energetskog tržišta i referentne politike u novembru prošle godine.

Misteriozna češka firma kupuje mrežu termoelektrana na lignit

NJUJORK, PRAG – Od 2013. godine, malo poznata češka kompanija Energetický a Průmyslový Holdings' (EPH) kupila je najmanje deset termoelektrana na lignit sa rudnicima tog uglja iz kojih su se snabdevale i to po vatreno visokim cenama. EPH je za ove akvizicije platila ukupno više od sedam milijardi dolara, objavljuje *The Wall Street Journal*, pozivajući se na podatke globalne finansijske konsultantske

firmi Dealogic. Generalni direktor češke kompanije Tomáš David pojašnjava ovu naoko bizarnu poslovnu strategiju ulaganja ogromnih sredstava u elektrane kojima se ne vidi perspektiva u svetlu zaoštavanja klimatske politike namerom njegove firme da posluži kao prelazno rešenje za Evropu u vreme njene tranzicije ka punjenju prenosnih mreža energijom iz obnovljivih izvora. „Morate imati jeftine, pouzdane elektrane potrebne za stabilizaciju sistema i to je ono što mi radimo,“ rekao je David. Roland Veter, šef istraživačkog sektora u firmi PraXis Partners, kaže da se EPH delom oslanja na evropske zemlje koje imaju sistem “mehanizama kapaciteta”, gde su kompanije plaćene da održavaju u standby režimu kapacitete spremne da u svakom momentu obezbede potrebnu energiju u situacijama nestašice.

EU postala neto uvoznik energije

BRISEL – Evropska unija postala je 2014. godine neto uvoznik energije, pokazuju podaci iz poslednje analize koju je objavila EU statistička služba. Prema podacima Eurostata, zemlje EU su 2014. ukupno uvezle energije ekvivalentno 881 milion tona ekvivalenta nafte (ten), dok je proizvodnja iznosila 771 milion ten.

Ukupna potrošnja iznosila je u zemljama EU te godine 1,61 milijardu ten. Inače, poređenja radi, prema podacima Međunarodne agencije za energiju (IEA), te godine je u svetu ukupno proizvedeno 13,8 milijardi tona ekvivalenta nafte.

Između 2005. i 2014. potrošnja energije u EU umanjena je za 12,3 odsto. Najveći potrošač energije je sektor transporta, sa udelom od 33,2 odsto u ukupnoj potrošnji. Industrija je zahvatula 25,9 odsto a sektor domaćinstva 24,8 odsto potrošene energije.

firmi Dealogic. Generalni direktor češke kompanije Tomáš David pojašnjava ovu naoko bizarnu poslovnu strategiju ulaganja ogromnih sredstava u elektrane kojima se ne vidi perspektiva u svetlu zaoštavanja klimatske politike namerom njegove firme da posluži

Američki regulator: Dovode li OIE u pitanje stabilnost elektroenergetskog sistema?

VAŠINTON – Američka federalna energetska regulatorna komisija (FERC) trenutno sprovodi istragu o meri u kojoj obnovljiva energija podriva pouzdanost elektroenergetske mreže. Zvaničnici FERC-a veruju da postoji „značajan stepen rizika“ da snabdevanje električnom energijom u SAD postane nepouzdan „pošto izvori vetro i solarne energije ne nude uslugu kakvu pručaju termoelektrane na uglj i gas“. Regulativa u oblasti prirodne sredine mogla bi da učini poslovanje sa konvencionalnim elektranama na uglj i gas neprofitabilnim, što bi moglo da iskompromituje pouzdanost američkog elektroenergetskog sistema, teza je zbog koje je FERC pokrenuo ovo istraživanje.

NAFTA I GAS

OPEC ponovo na sceni

Preuzeto iz pregleda NEDELJA, Nacionalnog naftnog komiteta Srbije

BEČ – Organizacija zemalja izvoznica nafte (OPEC) uspeła je u sredu da obezbedi pristanak članica na sprovođenje dogovora o prvom ograničenju proizvodnje nafte u poslednjih osam godina, što je generalno primljeno sa iznenađenjem kod većine učesnika na tržištu i kod analitičara. OPEC je na ministarskom sastanku u Beču (Foto levo: Saudijski ministar nafte Halid al Falih u razgovoru sa novinarima posle sastanka) dogovorio smanjenje proizvodnje za oko 1,2 miliona barela na dan (mbd), na 32,5 mbd, što predstavlja oko 4,5 odsto sadašnje proizvodnje. Odmah je za to nagrađen skokom cena nafte od bezmalo pet dolara po barelu.

Smanjenje proizvodnje stupa na snagu 1. januara 2017., sa trajanjem od šest meseci, uz opciju da s produži za još šest meseci, pošto ministri zemalja OPEC bilansiraju na redovnom junskom sastanku efekte. Što se tiče dva sporna člana OPEC-a, Iranu je dozvoljen plafon od 3,8 miliona barela mbd, što je nešto iznad oktobarskog nivoa, dok je Irak, posle višenedelnog agitovanja da bude izuzet, pristao da smanji sadašnju proizvodnju za 210.000 bd, na 4,35 mbd od januara 2017.

Saudijska Arabija najviše reže

Prema još zvanično nepotvrđenim podacima koje prenosi Reuters, Saudi Arabija je pristala da smanji proizvodnju za

486.000 b/d u odnosu na nivo iz oktobra, na oko 10.06 mbd. To će, inače, biti na liniji njenog tipičnog sezonskog smanjenja proizvodnje, pošto se potrošnja nafte u toj monarhiji po pravilu smanjuje zimi. Libija i Nigerija su, kako je pre sastanka dogovoreno, izuzete iz ovog plana uz dozvolu da vrate proizvodnju u normalne nivoe pre unutrašnjih sukoba – ako budu u stanju. U tom slučaju proizvodnja OPEC-a će biti vraćena na 33 do čak 34 mbd, što će neutralisati efekte ove strategije OPEC-a, primećuje *SeekingAlpha*.

Prognoze samo na kratak rok

Analitičari većinom smatraju da će dogovor obezbediti da cene nafte ne idu više ispod 50 dolara, a da se ravnoteža na tržištu uspostavi u prvoj polovini sledeće godine, ukoliko rast američke proizvodnje bude skroman, a OPEC sprovede dogovoreno. Mnogi vide cenu barela između 50 i 55 dolara u 2017. godini, mada nema saglasnosti oko tempa kojim će stići do tog nivoa. Goldman Sachs veruje da će se to desiti u prvoj polovini godine, da bi se potom rast umirio kada kako OPEC, tako i američki proizvođači iz škrljaca kapitalizuju efekte većih cena nafte. Analitičari portala SeekingAlpha smatraju da će sledeća stepenica na kojoj barel osetiti „otpor“ tržišta da ide dalje na gore biti 60 dolara – i to negde u junu iduće godine. JP Morgan, druge strane, smatra da će ključni efekat dogovora biti da zaustavi dalje narastanje zaliha nafte, dok će cene sporo da rastu od kvartala do kvartala.

Ponuda koju smanjuje OPEC međutim mogla bi dobrim delom biti popunjena ubrzanim reaktiviranjem izvora američke nafte iz škrljaca, koja će u velikoj meri biti profitabilna ako se cene nafte očekivano uskoro vrate iznad 55 dolara - što je možda najveća nepoznanica na koju samo vreme može da odgovori.

Rusija smanjuje za 300.000 bd - „ali postepeno“

Pre ovog sastanka OPEC je saopštio da je dogovorio sa nekim od ključnih ne-OPEC zemalja da oni smanje proizvodnju za 600 hiljada barela na dan, od čega Rusija preuzima na sebe „postepeno smanjenje od 300.000 bd“, kako je rekao njen ministar energije Aleksander Novak (foto ispod). Pre toga, Moskva će verovatno sačekati da se uveri jesu li sve članice OPEC-a ispunile svoj dogovor, što bi ruski rez moglo odložiti za par meseci. Nije za sada jasna spremnost drugih ne-OPEC zemalja na ovu žrtvu. Meksiko je, na primer, hitro stavio do znanja da nema nameru da smanjuje proizvodnju.

U idealnom slučaju solidarna OPEC i ne-OPEC akcija zajedno bi bezmalo neutralisala višak ponude od 2 mbd u poslednjih nešto više od dve godine, ključnog razloga pada cena. *Reuters* piše da su Kuvajt, Alžir i Venecuela pristali da nadgledaju sprovođenje dogovora o smanjenju proizvodnje unutar kartela

